

Ondrej Šoth: Divák nepríde do divadla preto, že ma videl v Smotánke

NOVÝ RIADITEĽ KOŠICKEJ SCÉNY ČELIL V MINULOSTI RÔZNYM KAUZÁM

O stoličku riaditeľa košického divadla sa v konkurencii uchádzali traja adepti: riaditeľ činohry Milan Antol, poverený generálny riaditeľ Igor Dohovič a choreograf Ondrej Šoth. Práve bývalý riaditeľ Slovenského národného divadla presvedčil porotu v kritizovanom konkurze, ktorého uzávierka bola pár dní pred voľbami. Nová ministerka kultúry zvažovala, či v ňom pokračovať alebo ho zopakovať. Komisia však v máji vybrala Ondreja Šotha, ktorý bol dosiaľ poverený riaditeľ baletu košického divadla. Niektorí kultúrni sú prevrpení, jeho pôsobenie vo vedení bratislavskej scény bolo totiž poznačené kauzami, kontrolami i žalobami. Šoth hovorí, že tu je doma a mali by sme už prestať s vlastným podceňovaním.

S akými pocitmi ste sa ujali funkcie riaditeľa košického divadla?

- S pocitom obrovského zodpovednosti voči divadlu, jeho zamestnancom a divákovi a voči jeho zriaďovateľovi, ministerstvu kultúry.

Prečo ste sa do konkurzu prihlásili?

- Preto, že ho ministerstvo vypísalo a tým pádom sa rozhodlo ukončiť provizorium v riadení košického divadla. Znamená to, že vytvorilo priestor na realizáciu vízie budúceho generálneho riaditeľa v horizonte dĺžky jeho funkčného obdobia. A keďže som bol presvedčený o tom, že môžem byť divadlu užitočný, napísal som projekt a prihlásil som sa.

Akú víziu smerovania divadla ste predložili?

- Najst spôsob ako vytvoriť pre prácu svojich kolegov lepšie podmienky, nadviazať spoluprácu s ďalšími kultúrnymi a vzdelávacími inštitúciami v tomto regióne i v širšom medzinárodnom regióne. Otvoriť divadlo verejnosti, vytvoriť priestor pre mladé talenty, priniesť Košičanom kvalitu zo sveta. Je toho viac a má to jasné kontúry, nedá sa to však všetko vymenovať na takejto ploche.

Uzávierka výberového konania bola niekoľko dní pred voľbami, čo kritizovala riaditeľka Východoslovenskej galérie, jeden z členov poroty preto aj odstúpil. Výberovému konaniu nezabránil ani koronavírus. Mali ste nejakú pochybnosť o zasahovaní politiky do konkurzu?

- Tiež som nepovažoval za

štandardné, že keď už ministerstvo nestihlo termín skončenia poverenia predchádzajúceho generálneho riaditeľa, ktorý bol 31. 12. 2019, nenechali vypísanie výberového konania na obdobie po voľbách. A musím s vami nesúhlasiť, korona výberovému konaniu „zabránila“. Myslel som si, že to súvisí s objavením prvého prípadu nákazy v SND, ktoré zastavilo pracovnú činnosť vo všetkých divadlách, preto konkurz by sa uskutočnil síce už po voľbách, ale ešte pred výmenou vlády.

Podľa časopisu Plus 7 dní sa za vás mal prihovárať blízky poradca exministerky kultúry Jozef Švolík. Komunikovali ste spolu?

- Nebudem komentovať klebety kto sa za koho kde prihovára. Samozrejme, že som z pozície riaditeľa baletu s generálnym riaditeľom sekcie umenia komunikoval. Nebudem sa tváriť, že sa nepoznáme. Tak ako sa poznám so všetkými ostatnými členmi výberovej komisie, ktorá vyberala kandidáta, ktorý z prihlásených uchádzačov, podľa ich názoru, najlepšie splňal kritériá na post generálneho riaditeľa Štátneho divadla Košice.

Rok a pol ste šéfovali SND, napokon ste aj kvôli ministerkej kontrole odišli. Vyčítali vám neefektívne hospodárenie: zničenie lustrův či polmilionovú faktúru za scénu k baletnému predstaveniu. Vy ste pri odstúpení tvrdili, že ste sa dostali pod silný mediálny tlak. Ako to vnímate s dnešným odstupom?

- Neodíšiel som kvôli kontrole, ale tak, ako som tvrdil i vtedy, kvôli mediálnemu tlaku, ktorý nemal negatívny dopad len na mňa, ale už aj na mojich spolupracovníkov a divadlo samotné. Tlaku, ktorý pracoval s nepodloženými podozreniami a klebetami. Výsledky účelovej kontroly sa nepotvrdili, ľudia, ktorých nové vedenie SND vyhodilo kvôli „nehospodárnemu hospodáreniu“ alebo len kvôli tomu, že so mnou spolupracovali a ktorí sa obrátili na súd, svoje spory so SND vyhrali a divadlo im muselo vyplatiť ich nároky. Za roky, kedy som tam pôsobil, malo divadlo kladný hospodársky výsledok. Napokon sa mi niektoré médiá museli ospravedlniť. A s odstupom to vnímam ako dobrú školu na to, čo sa objavuje v niektorých médiách a na niektorých sociálnych sieťach v súvislosti s mojou osobou i dnes.

Je v niečom košická divadelná scéna špecifická?

- Je „národným“ divadlom vo svojom regióne. Regióne, ktorý je nesmierne kultúrne

Do divadla chce dostať Ondrej Šoth aj mladších návštevníkov.

FOTO: JUDITA ČERMÁKOVÁ

rozmanitý a ktorého kultúrne korene sa odrážajú takmer na každom dome či budove Hlavnej ulice. Za všetky spomeniem najvýhodnejšie umiestnenú gotickú katedrálu v Európe. Ten kontext zaväzuje a všetky tri zložky divadla – opera, činohra i balet sa cítia byť jeho súčasťou.

Keď ste prišli viesť košický balet, museli ste okrem umeleckej činnosti aj manažovať zahraničných umelcov. Čím je dané ich zastúpenie v súbore?

- Všetade na svete sú baletné súbory medzinárodné. Neznamená to, že daná krajina nemá talenty. Tanec rozpráva jazy-

kom zrozumiteľným všade na svete. Je nesmierne inšpiratívne spolupracovať s osobnosťami rôznych národností a škôl. Keď som pred dvadsiatimi rokmi prišiel, bolo to naozaj ťažké. Nám najbližšia svetovo kvalitná škola je na Ukrajine a tak som sa obrátil tam. S prvými tanečníkmi z Kyjeva začali ale okamžite rásť i slovenskí tanečníci. No a dnes máme v súbore skvelé slovenské, ruské, ukrajinské, maďarské, talianske či japonské osobnosti.

Chystáte v divadle nejaké personálne alebo programové zmeny?

- V utorok som poveril ria-

dením baletu Petra Dedinského. Veľmi si vážim, že prijal ponuku spolupracovať s košickým divadlom. O ďalších krokoch budem hovoriť až si prejdem všetky podklady a porozprávam sa s ľuďmi všetkých zložiek divadla.

Milada Horáková mala premiéru tesne pred koronakrízou. Predstavenia boli dopredu takmer úplne vypredané. Nerozmýšľali ste nad nejakými letnými predstaveniami?

- Protiepidemiologické opatrenia v nejakéj forme stále platia a ešte platí budú. Je mi ľúto, že diváci prišli o predstavenia všetkých súborov. Samo-

zrejme stále uvažujeme, ako sa k divákovi čo najskôr vrátiť bez toho, aby sme ich či našich zamestnancov ohrozili. Preto pripravujeme v spolupráci s riaditeľom opery, baletu a činohry zároveň s marketingovým oddelením na 15. júna „Koncert bez divákov“ - v historickej budove.

Úspech malo aj komorné predstavenie Anna Franková, predtým ste sa venovali rôznym historickým či kultúrnym postavám ako Charlie Chaplin, Milan Rastislav Štefánik, Sándor Márai. Čím vás fascinujú osobnosti a ich príbehy?

- Osobným príkladom. Životnými osudmi. Keby sme ich príbehmi naplnili učebnice dejepisu, možno by viac ľudí chápalo, aká je sloboda krehká.

Stagnuje košické divadlo?

- Nemyslím si, že Štátne divadlo Košice stagnuje, čo neznamená, že sa pre jeho rozvoj nedá spraviť viac.

Budete sa ako riaditeľ snažiť ponúkať aj ambicioznejšie projekty, ako napríklad bratislavská scéna?

- Nemyslím si ani, že našou ambíciou má byť súťaž so SND. Všetky divadlá na Slovensku majú byť súčasťou kultivovania slovenskej spoločnosti prinášajúcim dôležitých tém v skvelých divadelných spracovaniach. A spolupráca týchto divadiel navzájom má umožniť ľuďom v jednotlivých častiach Slovenska vidieť umenie i ostatných regiónov. Aj keď, máme samozrejme výnimočné inscenácie v repertoári už dnes.

Neuvažujete sa zamerať aj na oslovenie napríklad mladšej generácie návštevníkov?

- Uvažujem. Je to jedna z priorit koncepcie, ktorú som predložil.

Ako vnímate, keď vás niektorí kritici označujú skôr za výstredného umelca a nie manažéra?

- Som Ondrej Šoth - choreograf, režisér, bývalý riaditeľ baletu niekoľkých divadiel i bývalý riaditeľ Slovenského národného divadla. Každý sa môže pozrieť na moju umeleckú dráhu. Myslím, že je podstatná práca, nie to, či sa niekomu vidím „výstredný“. Divákovi to môže byť jedno. Nepríde na Horákovú, Frankovú či Chaplina, Hamleta, Rodnú zem preto, že ma videl v Smotánke. Dnes je legislatíva nastavená tak, že divadlo neriadi manažér v tandeme s umeleckou osobnosťou. Musí to zvládnuť jeden. A ja som sa na to podujal. Pretože si nesmierne vážim všetkého, čo mi košické divadlo dalo a rád by som mu to „vrátil“.

JANA OGURČÁKOVÁ

Ondrej Šoth na skúške inscenácie Milada Horáková.

FOTO: JOSEPH MARČINSKÝ